

บทนำ

โก๋กระป๋อง เป็นผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปที่ทำจากโก๋สด ซึ่งให้คุณค่าทางโปรตีนสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อสัตว์ประเภทอื่น ๆ ในระดับราคาเดียวกันทั้งยังอำนวยความสะดวกและประหยัดเวลาในการจัดเตรียมอาหารให้กับผู้บริโภคได้ดียิ่งกว่าอุตสาหกรรมโก๋กระป๋อง เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่น่าสนใจและควรแก่การส่งเสริมอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมคังกลาว เป็นอุตสาหกรรมที่แปรผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (Agro Industry) และเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมโก๋สด ซึ่งมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากในแบบแนวตั้ง (Vertical line) เช่นอุตสาหกรรมผลิตลูกโก๋ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ฯลฯ ซึ่งความสำคัญของอุตสาหกรรมโก๋กระป๋องนั้น นอกจากจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาวแล้วยังจัดเป็นอาหารประเภทยุทธปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันประเทศอีกด้วย

แม้ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยจะสามารถจัดส่งโก๋สดซึ่งเป็นวัตถุดิบของโก๋กระป๋องไปจำหน่ายยังต่างประเทศในปีหนึ่ง ๆ นับร้อยล้านบาทแล้วก็ตาม หากพิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นว่าประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่สั่งซื้อโก๋สดจากประเทศไทยรายใหญ่ที่สุด กล่าวคือ เป็นผู้นำเข้าคิดเป็นร้อยละ 90 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่ตลาดโก๋สดของไทยต้องอิงกับประเทศคังกลาวข้างต้น ซึ่งเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดความปั่นป่วนทั้งในด้านการตลาดและราคาที่ปรากฏให้เห็นเป็นวัฏจักรอยู่เสมอทั้งในอดีตและปัจจุบัน ฉะนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรมโก๋กระป๋องจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับโก๋สด และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องกันให้มีโอกาสทำการผลิตเป็นจำนวนมากเพื่อก่อให้เกิดการประหยัดจากการผลิต (Economy of scale) อันมีผลที่จะช่วยให้เกิดการประหยัดต้นทุนได้ในอนาคต แต่อย่างไรก็ตาม แม้อุตสาหกรรมคังกลาวจะมีความพร้อมในด้านวัตถุดิบและเทคโนโลยีซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการผลิตหากพิจารณาถึงตลาดที่จะมารองรับแล้วจะเห็นว่าผลิตภัณฑ์คังกลาวยังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคมากเท่าที่ควรจึงจะเห็นได้จากโก๋กระป๋องคามหัวป่าห์ที่ต้องหยุดทำการผลิตลงในกลางปี 2525 และโรงงานที่ผลิตโก๋

ร้านอาหาร พกหยาบเร่งและแฉงลอย แต่ก็จำหน่ายได้เฉพาะในวงแคบไม่อาจครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ไว้ได้ เพราะปัญหาในการถนอมอาหารนั้น ๆ ไม่อาจแก้ไขได้ อันเป็นเหตุทำให้อาหารที่ปรุงไว้ นั้นไม่อาจเก็บไว้ได้นานเกิน 2 วัน อาหารนั้นก็จะเป็นเสีย

อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูปได้มีการพัฒนามาโดยตลอดประกอบด้วยความสำเร็จทางด้านเทคโนโลยีในการเก็บรักษาอาหารได้ก้าวหน้าขึ้น จึงได้มีการก่อตั้งอุตสาหกรรมไก่กระป๋องดังที่เห็นในปัจจุบัน ผู้ที่เริ่มผลิตไก่กระป๋องเป็นรายแรกในประเทศไทย คือ องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป (อสร.) ซึ่งมุ่งที่ตลาดของทางราชการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับบริษัทผู้ผลิตไก่กระป๋องที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบันนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 แห่งดังนี้ องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป (อสร.) บริษัทมาลีบางกอก จำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงงานอาหารกระป๋องสแตนคาร์ค สำหรับไก่กระป๋องที่นำเข้ามาจากต่างประเทศนั้น ส่วนมากจะเป็นไก่กระป๋องของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศออสเตรเลีย ซึ่งในปัจจุบันนี้ไก่กระป๋องจากต่างประเทศไม่ได้มีการนำเข้ามาจำหน่ายเหมือนดังอดีตที่ผ่านมาแล้ว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาถึงทัศนคติของผู้บริโภคในกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่ออาหารกระป๋องจำพวกเนื้อไก่ ทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย
2. ศึกษาถึงพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค
3. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งออกไก่กระป๋องตามทัศนะของผู้ส่งออกไก่กระป๋อง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าและแนวสมมติฐาน

การศึกษาค้นคว้าและวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคในกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งออกไก่กระป๋องตามทัศนะของผู้ส่งออกไก่กระป๋องที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

1. ความแตกต่างของระดับรายได้และศาสนาไม่มีการความสัมพันธ์กับการเคยซื้อและไม่เคยซื้อไถ่กระป๋อง
2. รสชาติของไถ่กระป๋องสามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ดีกว่า
ค่านราคา
3. ความแตกต่างของระดับรายได้และศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่
ในการซื้อไถ่กระป๋อง
4. ความแตกต่างของระดับรายได้และศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณ
การซื้อไถ่กระป๋องในแต่ละครั้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทผู้ผลิตและผู้สนใจ
ในอุตสาหกรรมประเภทนี้ที่จะใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การวาง
จุดยืนของสินค้า (Product positioning) การเลือกกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น
นอกจากนี้ยังอาจเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลและองค์การของรัฐตลอดจนผู้สนใจในการศึกษา
ค้นคว้าและวิจัยธุรกิจประเภทนี้ได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

วิธีการศึกษาค้นคว้าและวิจัย

ข้อมูลที่จะมาสนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้จะมาจากแหล่งข้อมูลใหญ่ ๆ
2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้รับจากการออกแบบ
สอบถามแล้วทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยพนักงาน(Personal interview)¹
ซึ่งแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษาในการนี้จะมีลักษณะคำถามเป็นแบบคำตอบที่ได้กำหนดไว้

¹ในราศรี ไววนิชกุล. คร., คำบรรยายประกอบคำสอนระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ
(กรุงเทพมหานคร : คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

เป็น 2 คำตอบที่แน่นอน (dichotomous)¹ และคำตอบที่มีมากกว่า 2 คำตอบเพื่อให้เลือกคำตอบในข้อหนึ่งข้อใดเท่านั้น (multiple choice)² เมื่อได้กำหนดลักษณะแบบสอบถามตลอดจนร่างแบบสอบถามขึ้นมาเรียบร้อยแล้วก็จะดำเนินการทดลองสัมภาษณ์ (pretest)³ โดยใช้ขนาดตัวอย่าง 50 ตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่ได้อีกกลับคืนมาทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น ข้อมูลปฐมภูมินั้นนอกจากจะได้จากการออกแบบสอบถามดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังได้มาจากการสัมภาษณ์ในส่วนของคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไก่กระป๋องอีกด้วย กล่าวคือ ประวัติความเป็นมาของอุตสาหกรรมไก่กระป๋อง การดำเนินการในด้านการผลิต การดำเนินการทางด้านการตลาดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ข้อมูลดังกล่าวได้จากกรมอุตสาหกรรมหลวง สมุหจตุหาลงกรณ์มหาวิทยาลัย องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป (อสร.) บริษัทมาลี บางกอก จำกัด และทางหุ้นส่วนจำกัดโรงงานอาหารกระป๋องสแตนคาร์ด

ประชากรและวิธีการเลือกตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้บริโภครวมที่เป็นประชานั้นจะทำการแบ่งกลุ่มผู้บริโภคโดยอาศัยศาสนา เป็นเกณฑ์พิจารณาและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota random sampling) โดยกำหนดขนาดของตัวอย่างที่จะมา เป็นตัวแทนของประชากร แล้วดำเนินการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในศาสนาพุทธ อิสลาม และศาสนาคริสต์ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครโดยไม่เฉพาะเจาะจงว่าประชากรจะอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ใด

¹ นราศรี ไวรนิชกุล, ดร., คำบรรยายประกอบคำสอนระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ (กรุงเทพมหานคร : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) หน้า 112.

² เรื่องเดียวกัน

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 111

ขนาดตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่าประชากรในเขตกรุงเทพมหานครนั้นนับถือศาสนาพุทธ อิสลามและศาสนาคริสต์คิดเป็นอัตราร้อยละ (โดยประมาณ) 70, 20, 10 ตามลำดับ ดังนั้น การกำหนดขนาดตัวอย่างจึงได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามศาสนาและระดับรายได้ ของผู้นับถือศาสนาซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามศาสนาและระดับรายได้

รายได้ : บาท/เดือน

ศาสนา \ รายได้	ต่ำกว่า 3,000 บาท	3,001 บาท ถึง 6,000 บาท	6,001 บาท ถึง 9,000 บาท	มากกว่า 9,000 บาท ขึ้นไป	รวม
พุทธ	140	105	70	35	350
อิสลาม	40	30	20	10	100
คริสต์	20	15	10	5	50
รวม	200	150	100	50	500

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์นั้นได้อาศัยพนักงานสัมภาษณ์ ที่เคยผ่านงานด้านวิจัยมาแล้วจำนวน 4 ท่านทำการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทันทีเมื่อผู้ให้การสัมภาษณ์ครบเสร็จแล้ว ซึ่งในการเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้นับถือศาสนาได้เริ่มตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2526 จนถึงวันที่ 31 เมษายน 2526 สำหรับข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับการส่งออกนั้นได้ทำการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 7 เมษายน 2526 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2526

การประมวลผลและการวิเคราะห์แปลความหมาย

แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมานั้นจะถูกนำมาพิจารณาความถูกต้อง เรียบร้อย หากแบบสอบถามชุดใดมีข้อบกพร่องหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้ในการวิเคราะห์ ก็จะทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมใหม่จนครบ 500 ตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ สำหรับแบบสอบถามที่มีข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ก็จะถูกนำมาจัดแบ่งออกตามกลุ่มศาสนา และระดับรายได้ เพื่อนำไปประมวลผลด้วยวิธีประมวลด้วยมือ (Manual Data processing)¹ และทำการแจกแจงความถี่โดยอาศัยกระดาษทำการ (work sheet)² หลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เสร็จสิ้นแล้วก็จะนำเข้าตารางรวมพร้อมทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการดังต่อไปนี้

1. วิธีคิดอัตราส่วนร้อยละ (percentage)
2. วิธีการทดสอบทางสถิติแบบไคสแควร์ (chi-Square test) ซึ่งมีสูตรและสัญลักษณ์ดังนี้

$$\chi_c^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

- เมื่อ O_{ij} = ค่าที่สังเกตได้จากแถวตอนที่ i และแถวตั้งที่ j
 E_{ij} = ค่าที่คาดหมายได้จากแถวตอนที่ i และแถวตั้งที่ j
 $O_{i.}$ = ผลรวมของค่าสังเกตในแถวตอนที่ i
 $O_{.j}$ = ผลรวมของค่าสังเกตในแถวตั้งที่ j
 r = เป็นจำนวนระดับคุณลักษณะประเภทหนึ่ง
 c = เป็นจำนวนระดับคุณลักษณะอีกประเภทหนึ่ง

¹บุญเสริม วิสกุล สถิติตอนที่ 1 วิธีเก็บและประมวลผลข้อมูล
 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517) หน้า 206

²William Jay conover, Practical nonparametric statistics
 (New York: John wiley & sons Inc. 1971) P. 174.

$$E_i = \text{ค่าคาดหวังในแถวอนที่ } i$$

$$E_j = \text{ค่าคาดหวังในแถวอนที่ } j$$

$$E_{ij} = \text{คำนวณได้จาก } \frac{O_i \times O_j}{n}$$

รูปแบบ เสนอผลการรายงานวิจัย

บทที่ 1 บทนำ

กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของอุตสาหกรรมไก่กระป๋อง วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าและแนวสมมติฐาน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการศึกษาวิจัย วิธีการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ประชากรและวิธีการเลือกตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 2 อุตสาหกรรมไก่กระป๋อง

กล่าวถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตตลอดจนการดำเนินการทางด้านการตลาดที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย และการส่งเสริมการจำหน่าย

บทที่ 3 การประมวลผลวิเคราะห์และแปลความหมาย

แสดงถึงผลการประมวลและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากแบบสอบถามตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานต่าง ๆ ในรูปของอัตราร้อยละ และสูตรการทดสอบทางสถิติ

บทที่ 4 สรุปผลการวิจัยตลอดจนปัญหาของอุตสาหกรรมนี้และ เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา